

Başvuru Tarihi: 24.09.2016 **Received Date:** 24.09.2016

Yayına Kabul Tarihi: 12.01.2017 **Accepted Date:** 12.01.2017

Yayınlanma Tarihi: 30.01.2017 **Published Date:** 30.01.2017

akademia

KÜRESEL BİR TERÖR ÖRGÜTÜ OLARAK İŞİD'İN DİJİTAL DERGİ KULLANIMI: KONSTANTİNİYYE ÜZERİNE BİR İNCELEME

Öz

Gelişen iletişim teknolojilerinin itici gücüyle birlikte terörün kazandığı yeni anlam, mevcut sorunların bölgesel kalmasını engellemekte ve terörü sınır aşırı bir faaliyete dönüştürmektedir. Şüphesiz eylemlerini duyurma ekseninde hareket eden örgütlerin, meşruluk arayışında destek bulabilmesi, medyada temsil edilmesi ile doğru orantılıdır. Yeni iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklar ile geleneksel medya araçlarının kontrole dayalı etkisinin kırılması, örgütlerin medyaya olan ihtiyaç ve etkinliğine yeni bir boyut katmıştır. Artık örgütler bu yeni mecralarda doğrudan propagandalarını yapabileme fırsatına kavuşurken etkinlik sahalarını da genişletme imkanı elde etmişlerdir.

Terör ve Medya bağlamında küresel cihadist bir terör örgütü olan Irak ve Şam İslam Devleti'nin (İŞİD) ele alındığı çalışmada, örgütün medya etkinliğinde ayrı bir önem taşıyan dijital dergi kullanımı üzerinde durulmuştur. Kapsamlı bilgi sunulabilmesi açısından örgütlere geniş bir platform sağlayan e-dergiler, ilk elden bilgi edinilmesi açısından ayrı bir önem arz etmektedir. Bu nedenle Türkçe dergi Konstantiniyye'nin incelendiği çalışmada, örgütün söz konusu yayını neyi hedeflediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Nitel içerik analizi kullanılarak gerçekleştirilen incelemede, öne çıkan dört ana tema belirlenmiş ve kodlar bu başlıklar altında bağlamından koparılmadan değerlendirilmiştir. Gerçekleştirilen analizde, örgütün tüm söylemlerini derginin adıyla özdeşleştirilen İstanbul'un fethedilmesi amacıyla oluşturduğu ve öncelikli hedefleri arasında Türkiye'nin yer aldığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Terör, Yeni Medya ve Terör, İŞİD, Konstantiniyye.

AS A GLOBAL TERRORIST ORGANIZATION ISIS'S USE OF ELECTRONIC JOURNAL: AN INVESTIGATION ON KONSTANTİNİYYE

Abstract

With the driving force of the evolving communication technologies terror gained new meaning prevent regional development and current problems are being transformed terror to cross-border actions. Undoubtedly, it is proportional to the representation in the media of organizations moving axis announce the action in the quest for legitimacy to find support. By the help of the new communication technologies, breaking the impact of control based mainstream media instruments clearly joined a new dimension to the needs of organizations and events in the media. Now organizations have reaped the opportunity to make direct propaganda in this new media organizations and also they get the opportunity to expand their activities in the field.

In the present study, Iraq-Sham Islamic State (ISIS) is discussed in the context of terrorism and media. ISIS is focused on using digital magazine which has particular importance in the use of media organizations. Offering a wide platform for providing comprehensive information to the organization in terms of e-journals acquired first-hand knowledge it is assumed to have a different significance. From this point in this research it is focused on Turkish e-journal Konstantiniyye and it is tried to determined what organization targeted by the relevant publication. In the study conducted by using qualitative content analysis, four main highlight themes are identified and evaluated without being detached from the context codes under this title. In the conducted analysis, it is revealed that all the rhetoric of the organization is formed in order to conquer İstanbul and Turkey is among the priority targets.

Keywords: New Terrorism, New Media and Terrorism, ISIS, Konstantiniyye.

1. Giriş

Tarihsel serüveni içinde çeşitli anlamlar yüklenen terör, belirli bir ortak amaca yönelen ve bu amaca erişmek üzere şiddet dahil tüm yollara başvurabilen illegal oluşum ve faaliyetleri tanımlamaktadır. Ülkelerin siyasal yapısı ve buna ilişkin mevcut değerlendirme kalıpları, terör kapsamına girecek örgütlerin tanımını değiştirirse de temel uzlaşma toplumsal düzeni bozan ve güvenliği tehdit eden eylemler noktasında sağlanmaktadır. Yasadışı girişilen şiddet içerikli eylemlerin, terör örgütlerinin başlıca özellikleri arasında yer aldığı bilinen bir gerçektir. Terör örgütleri açısından gerçekleştirilen şiddetin bir amaç olmadığını, aksine belirlenmiş esas amaca ulaşmak için kullanılan araç/metot olduğunu ifade etmek mümkündür. Nitekim terör örgütleri açısından girişilen terör faaliyetlerinin duyurulması ve propagandasının yapılması esas teşkil etmektedir. Buradan hareketle eylemlerini duyurmak, meşruluk zemini sağlamak, finansal ve insani destek kazanmak isteyen örgütler açısından medyanın büyük bir önem arz ettiği söylenebilir. Özellikle gelişen iletişim teknolojileri doğrultusunda internetin sağladığı olanaklar, geleneksel iletişim araçlarının denetime dayalı fonksiyonunu kırmış ve bu yeni mecralar terör örgütlerinin de hayat bulmasına olanak sağlamıştır. Erişim kolaylığı, ucuz maliyeti ve içeriklerin hızlı yayılmasına olanak tanıyan internet, örgütler tarafından gerek eylemlerini duyurmak ve gerekse eleman temin etmek amacıyla etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

Küresel terör kavramının başat aktörü olarak görülebilecek internetin, küresel amaçlara yönelen İslamcı terör örgütleri tarafından da kullanıldığı bilinen bir gerçektir. Özellikle son dönemlerde giriştiği terör faaliyetleri ile dünya gündeminde geniş yer tutan IŞİD¹, yeni teknolojilerin sunduğu hızlı iletişim imkânlarından aktif bir şekilde faydalanmakta ve etkili bir kaynak olarak gördüğü bu mecraı, ideolojik bir araç şeklinde konumlandırmaktadır. Bu aşamada, çalışmanın odak noktasını oluşturan dijital yayınların/dergilerin ayrı bir öneme sahip olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Nitekim detaylı ve sistematik bilgi verilebilmesi açısından söz konusu yayınlar, internet tabanlı propaganda faaliyetlerinde ayrı bir yere konumlanmaktadır.

Örgütün ideolojik duruşu, amaçları ve hedeflerine ulaşması açısından Türkiye'ye yönelik hazırladığı dijital yayın *Konstantiniyye* üzerine odaklanan bu çalışma, üç ana bölümden oluşmaktadır. Terör kavramının ele alındığı ilk bölümde terörü yeni kılan özelliklerin neler olduğu ifade edilirken, terör ve medya ilişkisi üzerinde durulmuş ve yeni medyanın örgütlere sağladığı olanaklar ifade edilmiştir. Çalışmanın odağına yerleştirilen IŞİD'in ele alındığı ikinci bölümde ise örgütün ideolojik temelleri, tarihçesi ve bir güç kaynağı olarak medyayı nasıl kullandığına değinilmiştir. *Konstantiniyye* dergisi üzerinde yapılan incelemelerin yansıtıldığı üçüncü ve son bölümde ise nitel içerik analizinden faydalanılmıştır. Beş ana başlığın/temanın belirlendiği bu bölümde, ilgili konular bu başlıklar altında ele alınmış ve metinler bağlamından koparılmadan analiz edilmiştir. Propaganda açısından bir değerlendirmenin de gerçekleştirildiği bölümde, mevcut tekniklerin neler olduğu ve dergide ne şekilde uygulandığı üzerinde durulmuştur.

2. Terörün Kazandığı Yeni İçerik ve Yeni Medya

2.1. Terörün 'Yeni' Boyutu

Yeni Terör kavramı ilk kez 1993 yılında El Kaide'nin New York'ta bulunan Dünya Ticaret Merkezi'ne gerçekleştirdiği saldırı ile gündeme gelmiştir. Yaşanan saldırının ardından terörün boyut değiştirdiği düşünülerek tanımlamada 'yeni' ifadesi kullanılmaya başlanmıştır. Buradaki yeni kelimesi ile eski yani geleneksel olandan bir farklılık vurgulanmaktadır. Yeni terörün ayırt edici özelliklerini beş başlık altında inceleyen Mahmoud Eid'e göre (2014); örgütler hücre tipi yapılanmaya gitmiş ve merkez ile hücre arasındaki bağlantı en aza indirilmiştir. Kitle imha silahı kullanma eğilimi gösteren örgütlerin motivasyonlarının siyasi yönü belirsizleşmektedir. Yaralanmaları arttıracak asimetrik yöntemlerin kullanılması ile internet ve medyanın yönlendirici

¹ "Irak ve Şam İslam Devleti" Arapçası "ed-Devlet'ül İslâmiyye fi'l Irak ve Şam"dır. *Daes* ve *Deaş* adlarıyla da bilinen örgüt, 2014 yılından sonra İslam Devleti (ed-Devlet'ül İslâmiyye) olarak da adlandırılmıştır. Çalışmada literatürde geniş kabul gören *Irak ve Şam İslam Devleti* (IŞİD) ismi kullanılmıştır. Bakınız, "Irak ve Şam İslam Devleti", https://tr.wikipedia.org/wiki/Irak_ve_%C5%9Eam_%C4%B0slam_Devleti, Erişim Tarihi: 25.11.2016.

gücünden etkin bir biçimde yararlanılması yeni tip terörün tanımlayıcı özellikleri arasındadır (Aktaran: Keskinaya, 2015, 15-16).

Günümüz terör örgütlerini diğerlerinden ayıran önemli etkenlerden bir diğeri de finansmandır. Geçmişte terör örgütlerinin devletlerce desteklendiği ifade edilebilirken günümüzde terörün finansman kaynağını kredi kartı sahteciliğinden uyuşturucu ticaretine, adam kaçırmadan kontrol edilen bölgelerden alınan vergilere kadar (İŞİD örneğinde görüldüğü gibi) çeşitli unsurlardan oluşmaktadır (Hansen ve Shapiro, 2015,143). Ayrıca yeni terörün dünya düzenini değiştirmek amacıyla küresel amaçlara yönelmesi yönüyle de gelenekselden ayrıldığını ifade etmek mümkündür. Taktiksel düzeyde de farklılık gösteren yeni terör, geleneksele göre çok daha ölümcül ve tehlikeli bir görüntü sunmaktadır. Nitekim kitlesel gerçekleştirilen saldırılarda verilen zararın boyutu eskiye oranla çok daha büyük olmaktadır. Ancak tüm ayrımlar ve farklılıklara rağmen yeni olarak nitelendirilebilecek terör için kilit noktayı teknolojinin oluşturduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır. Özellikle iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklardan faydalanılması, örgütlere insan ve kaynak desteği sağlanması noktasında ayırt edici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde terör örgütleri, internetin sağladığı platformlar ve çeşitli olanaklar ile geleneksel iletişim araçlarına duydukları ihtiyaçtan uzaklaşmaktadırlar. Terör örgütleri iletişim teknolojileri sayesinde yaptıkları propaganda faaliyetleriyle savaşı temininden finansman sağlamaya kadar birçok etkinliği gerçekleştirebilmektedirler. Bu tip faaliyetleri ile sempatanlarına ulaşan örgütlerin eleman temini sağlayabiliyor olması yadsınamaz bir gerçektir. Ancak söz konusu durumun hükümetler ve vatandaşlar açısından “yabancı savaşı” tehlikesi ve olgusunu doğurduğu da söylenmelidir.

Amerika Birleşik Devletleri İç Güvenlik Komitesi'nin raporuna göre Irak ve Suriye'de yaşanan iç savaşa 104 ülkeden 25.000'in üzerinde katılım gerçekleşmesi ve katılan savaşçıların 4500'e yakınının Avrupa vatandaşı olması bu durumun iyi bir göstergesidir (Özer, 2016a, 211). Katılımın en fazla olduğu ülkeler arasında Rusya, Fransa ve Türkiye'nin yer alıyor olması da ayrı bir önem arz etmekte, bu ülkelerden yaşanan katılımlarda gerçekleştirilen iletişim faaliyetlerinin yeri ve önemi anlaşılmaktadır. Kısacası teknolojinin etkin kullanımı sayesinde terör eylemleri artık bir ülkedeki belirli etnik, dinî ve kültürel grupların mücadele biçimi olmaktan çıkmış, deniz aşırı mesafelerden gelen bir tehdit halini almıştır. Yeni terör olarak adlandırılan oluşumlar nedeniyle Ortadoğu'da yaşanan mezhepsel çatışmaların, kilometrelerce uzaktaki Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) için bir korku ve tehdit unsuru olabilmesi de bu durumun en açık göstergesidir. Farklı ülke vatandaşlarının fiziksel çatışmanın yaşandığı bölgelere gidişi ile terör örgütlerinin güçlenmesi söz konusu olmaktadır. Tehlikenin bununla sınırlı kalmayışı ve çatışma bölgelerine giden Avrupalıların kendi ülkelerine dönerek eylem yapma ihtimali de başka bir problemi ortaya çıkarmaktadır. Bu durumun özellikle Batılı ülkeler açısından kontrol edilmesi güç bir sürecin başlangıcı olduğu ifade edilebilir. Kısacası teknolojik ilerlemelere bağlı olarak gelişen iletişim teknolojileri, sınırları bulanıklaştırmış ve terörün küreselleşmesi noktasında önemli bir araca dönüşmüştür.

2.2. Yeni Medya ve Terör

İnsan hayatının ayrılmaz bir parçası olan iletişimin, terör örgütleri tarafından da vazgeçilmez bir unsur olarak görüldüğünü ifade etmiştik. Hedeflerine ulaşmak için finansal ve insani kaynaklara ihtiyaç duyan bu tip örgütler, taraftar toplayabilmek ve propaganda yapabilmek amacıyla iletişim araçlarına gereksinim duymaktadırlar. Manuel Castells, terör örgütlerinin terör ve medya olmak üzere iki temel taktiği olduğundan bahsetmektedir. Buna göre medya kamu zihnini dönüştürmektedir. Bundan dolayı eylemler medyaya uyarlanmalı ve çarpıcı olmak zorundadır. Böylece eylemler tıpkı bir Hollywood filmi gibi tüm dünya tarafından izlenebilmekte ve günümüzde zihinler bu yolla şekillendirilebilmektedir (Aktaran: Keskinaya, 2015, 23). Terör örgütleri medya aracılığıyla, toplum adına yaptıklarını iddia ettikleri eylemlerini sunmakta ve bu yolla söz konusu toplumun meşru temsilcisi olabilme amacını gütmektedirler. Buradan hareketle örgütler eylemlerini medyaya uygun biçimde oluşturma çabasına girmekte

ve temsil oranıyla başarıyı denk görmektedirler (Devran, 2015). Bu bağlamda terör ve medya ilişkisinin ayrılmaz bir bütün olduğu ve dolaylı ya da doğrudan terörün amacına hizmet ettiğini söylemek gerekirken, internetin medya mecraları arasındaki yerine yapılacak vurgu anlamlı olacaktır. Çünkü geleneksel medya kanallarının dikkatini çekerek propaganda yapma çabasında olan örgütler, yeni mecra sayesinde kendilerini medya merkezi olarak konumlandırmakta ve istedikleri içeriği biçim ve yoğunluğu da belirleyerek yayınlama imkânı kazanmaktadır.

Küresel düzeyde etkinlik arayışında olan örgütlerin internet destekli medyaları kullanmadan destekçilerine erişebilmeleri ve onları kontrol edebilmeleri neredeyse imkânsızdır. Yeni medyanın sağladığı olanaklar, terör örgütlerinin etkisini yerel düzeyden küresel düzeye yükseltmiştir. Bu sayede potansiyel destekçilerine ve tanımlanan düşmanlarına dönük etkileri hiç olmadığı kadar artmış ve örgütler bu etki sayesinde taraftarlarını kilometrelerce öteden yönetebilme gücü kazanmışlardır (Keskinaya, 2015, 25-27).

İnternetin insanlara ulaşmada ve onları etkilemedeki gücü, terör örgütleri tarafından önemsenmektedir. Söz konusu aşırılıkçı grupların internet ortamındaki görünürlüklerinin son yıllardaki artışı, bu değerlendirmeyi desteklemektedir. Nitekim 1998 yılında terörist grupların çok azı bir web sitesine sahipken, yaklaşık bir yıl sonra neredeyse tamamının bir web sitesine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Aşırılıkçı grupların internet teknolojisine yönelmesinin nedenini, bu platformun görece ucuz ve güvenli olması gibi çeşitli gerekçeler ile açıklayabilmek mümkündür. Yasal düzenleme ve denetimlerden uzak olmakla birlikte etkileşime, anındalığa olanak sağlaması ve multimedya özelliği göstermesi nedeniyle sempatanlarını mobilize edilmesi açısından büyük bir olanak sağladığı bilinen bir gerçektir. İnterneti etkin biçimde kullanan örgütlerin, Ortadoğu’da yer alan aşırılıkçı örgütler olması da dikkat çekicidir. Web sayfalarında zengin içerik sunan örgütlere örnek olarak El Kaide, IŞİD, Hamas, Hizbullah, Büyük Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları, Kürdistan İşçi Partisi (PKK), Zapatista Ulusal Özgürlük Ordusu gibi örgütler gösterilebilir (Winkler ve Dauber, 2014, 1-4).

İnternet sunduğu hız ve kontrol imkânıyla, terör örgütlerinin bu alana kayıtsız kalmamalarını sağlamış ve terör eylemlerinin küreselleşmesinde belirleyici bir etken durumuna gelmiştir. İdeolojik emelleri doğrultusunda küresel cihat anlayışına yönelmiş olan örgütler, söz konusu mecradan etkin bir şekilde faydalanmakta ve giriştikleri faaliyetlerde destek kazanmaktadır. Örgütlerin oluşturdukları internet içeriklerine bakıldığında, sosyal ağ sitelerinde oluşturulan hesaplar, bu hesaplarda paylaşılan videolar ve dijital yayınlar göze çarpmaktadır. Cihat anlayışını benimsemiş İslamcı terör örgütlerinin kullandıkları bu mecra, özellikle son dönemlerde sıklıkla duyulan İslam Devleti, yaygın adıyla IŞİD (Irak Şam İslam Devleti) tarafından da etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Ürettiği içerik miktarı ve niteliğiyle diğer örgütlerden belirgin bir farklılık oluşturan IŞİD’in, Hollywood² tarzı propaganda kullandığı belirtilmekte, bu şekilde üretilen videolar ve görsellerin profesyonel içeriğine atıfta bulunmaktadır. Yayınların kullanılma şeklini detaylandırmadan önce; örgütün temel yapısı ve ideolojik temellerinin yansıtılması, izlenen stratejinin anlaşılması açısından faydalı olacaktır.

3. Küresel Bir Terör Örgütü Olarak IŞİD ve İdeolojisi

3.1. Düşünsel Temelleri

İslam dinine dayanarak meşrulaştırmaya çalıştığı eylemlerini dinin farklı bir yorumundan elde etmekte olan IŞİD, Vahhabi veya Selefilik olarak adlandırılan Sünni kökenli mezhep yorumuna dayanmaktadır. Yaş ve fazilet bakımından önce yaşayan ve ölen kişileri anlatmak için kullanılan “selef” kelimesinden türeyen Selefilik, kendilerini Selef’in izinde gören, yani Hz. Muhammed’in ashabı ve tabiî kişileri niteleyerek onlara dayandığını iddia eden kişileri ifade etmektedir. Bu kişilere İslam peygamberinin verdiği değer onları tüm Müslümanlar arasında önemli kılmakta, kısacası onların yaşadıkları din gerçek dini nitelemektedir (Yöner, 2013, 197-198). Temellerini İslam’ın ilk temsilcilerinin yaşantısına dayandıran bu mezhep, anlaşılacağı

² IŞİD videoları üzerine genel bir değerlendirme için bakınız, “IŞİD’in ‘Hollywood Stili’ Propaganda Tekniği”, <http://haber.sol.org.tr/dunya/isidin-hollywood-stili-propaganda-teknigi-122179>, Erişim Tarihi: 28.11.2016.

üzere öze dönmeyi benimsemekte ve bunun dışındaki yorumları reddetmektedir. Dar anlamda Kur'an ve peygambere geri dönmek anlamında kullanılsa da geniş anlamda te'vil ve yorumu reddederek İslami birikimleri yok sayan bu anlayış, insan faktörünü görmezden gelmektedir. Mantık ve akıl yöntemlerinin İslam'a sonradan sokulduğunu iddia eden mezhep düşünürleri, sahabe ve tabiinin bu yöntemleri kullanmadığını ileri sürmekte, dolayısıyla düşünceye ve akla dayanan her şeyi reddetmektedirler. Mutezile gibi aklı önceleyen mezheplerin aksine akidenin esaslarını sadece Kur'an ve sünnete dayandıran Selefî bakış, bu kaynaklar dışındaki yorumları bidat olarak değerlendirmektedir (Özerkmen, 2003, 254).

Kendi İslami görüşlerinden sapanları, uymayanları; kâfir ya da münafık olarak nitelendiren bu köktenci anlayış, ceza olarak ölümü gerekli görmektedir (Erdoğan ve Deligöz, 2015,13). Kendi doğrularını mutlak bir gerçeklik olarak sunan bu bakış açısı, marjinal bir görünüm ile eylemlerini meşrulaştırmakta ve çeşitli terör faaliyetlerini dini esas alarak temellendirmeye çalışmaktadır. Söz konusu değerlendirmelerin İslam'a mal edilemeyecek boyutta bir aşırılığı temsil ettiği ve genel kabul görmediğini ifade etmek faydalı olacaktır. Nitekim Selefî anlayışı benimseyen örgütlerin mücadelelerinde diğer Müslüman toplulukları da hedef almış olmaları bu durumu açık bir şekilde göstermektedir. Dini araçsallaştıran anlayışın, ideolojik bir değerlendirmeyle, öze aykırı olarak gördüğü herkesi koşulsuz imha etmeyi amaçladığı anlaşılmaktadır.

3.2. Tarihçesi ve Hedefleri

Ebu Musab el-Zerkavi öncülüğünde Tevhid ve Cihat Örgütü adıyla 2000 yılında kurulan örgüt, 2004 yılına kadar eylemlerine bağımsız bir şekilde devam etmiş ve bu tarihte Zerkavi'nin Sünni-Vahhabi terör örgütü lideri Usame Bin Ladin ile anlaşması sonucu El-Kaide'ye katılmıştır (Bilgesam, 2015, 16). Örgütün El-Kaide'ye katılması sonucu ismi "İki Nehir Arasındaki El-Kaide" (Tanzim el-Kaide fi Bilad er-Rafideyn) şeklinde değişmiş fakat zamanla Irak-Mezopotamya El-Kaidesi olarak 2006 yılına kadar kullanılmıştır. Irak El Kaidesi (IEK) olarak adlandırılan örgüt bu dönemde önemli bir güç elde etmiş ve buna dayanarak ABD ve işgal güçlerine karşı büyük saldırılar gerçekleştirmiştir. Söz konusu dönemde kullandığı profesyonel yöntemleri ile IEK, ülkedeki en büyük silahlı yapı halini almıştır (Acun, 2014,1-2; Laub, 2016). Zerkavi'nin 7 Haziran 2006'da ABD'nin hava saldırıları sonucunda öldürülmesiyle liderliğe Ebu Ömer El-Bağdadi getirilmiştir (Gürler ve Özdemir, 2016,116-117). Örgüt liderliğine ilişkin Bağdadi ve El Mısırı tartışmaları bir yana, bu dönemde toplanan şura sonucu çeşitli Sünni örgütlerin aynı çatı altında birleştirilmesi amaçlanmış ve örgüt "Irak İslam Devleti" adını almıştır³. Söz konusu dönemde yerel bir otorite gibi devlet anlayışıyla hareket eden İŞİD, bölge halkı tarafından hoş karşılanmamaya başlanmış ayrıca ABD'nin Yeni Bush Doktrini ile Irak'taki müdahalesi sonucu örgütün gücü kırılmıştır. 2010 yılına gelindiğinde hava saldırılarında öldürülen örgüt lideri Ömer El-Bağdadi'nin yerine getirilen Ebubekir El Bağdadi ile örgütün etkinlik kazanmaya başladığı ve kısa sürede toparlandığı söylenebilir. 2011 yılında ABD'nin Irak'tan çekilmesiyle rahatlayan örgüt, keskin bir şekilde hedefine Batı'yı koymuş olan El-Kaide'den ayrılmıştır. Bağdadi'nin bu dönemde Suriye'ye geçmesiyle örgütün adı Irak ve Şam İslam Devleti olarak değiştirilmiştir. Bu adlandırma ile örgüt bir coğrafi alanı nitelemiş ve devlet olma amacına da işaret etmiştir. Özellikle 29 Haziran 2014'te halifeliğin ilan edilmesiyle halifeliğin dini ve siyasi gücünün kullanması yönünde pragmatik bir çaba gösterildiği anlaşılmaktadır. İslam toplumlarında önemli bir unsur olan halifeliğin kullanılmasıyla Müslümanlar üzerinde otorite sağlanması amaçlanmış ve bunu tanımayanlar mürted ilan edilmiştir (Özer, 2016b, 253-263). Hedefine Batı'yı koyan El Kaide'den hedef yönüyle farklılaşan İŞİD, Müslüman ülkelere karşı mücadeleyi de benimsediğini ifade ederek El Kaide ile yollarını ayırmıştır. İslam topraklarında İslam inancının zayıfladığı ve yozlaştığını düşünen örgüt, mücadeleye kendi topraklarından münafıkları temizleyerek başlayacağını belirtmekte ve sıranın yabancı topraklardaki kafirlere geleceğini vurgulamaktadır (Cengil ve Aydın, 2014,56).

İslam hilafeti kurarak tüm Müslümanları tek bayrak altında toplama amacı güden örgütün, doğurulacak çatışma ortamı sonucunda şeriat kanunlarının geçerli olduğu resmi bir devlet kurmayı

³ Devlet niteliğine rağmen bu dönemde El-Kaide'den resmi bir kopuş yaşanmamıştır.

hedeflediği söylenebilir (Erdoğan ve Deligöz, 2015). Bu yönde gerçekleştirilen faaliyetlerin ilkinin Şii ve Sünni çatışmasının tetiklenmesi oluşturmaktadır. Şii katlederek tetiklenen çatışma ortamında, mezhep kökenli sürtüşmelerden faydalanılarak Sünni Müslümanların örgüte katılımını sağlamak amaçlanmaktadır. Nitekim Selefi anlayışta Şia doğrudan muhatap alınmakta, yazılan eserlere kadar birçok yerde Şii anlayış eleştirilmektedir (Yönem, 2013, 200). Uzun vadeli bir hedef olarak Sünni devletlerde ilerleme sağlanması ile Ürdün ve Suudi Arabistan gibi ülkelerin ele geçirilmesini benimseyen örgütün bu yönde faaliyetlerde bulunduğu anlaşılmaktadır. Nitekim örgütün sloganı da “Bâkiyyetün ve Tetemeded” (Baki ve Genişleyen) sürekli yayımlı bir politika güdüldüğünü ortaya koymaktadır.

3.3. Bir Güç Kaynağı Olarak Medya Kullanımı

İŞİD varlığını devam ettirmesine olanak sağlayan çeşitli güç unsurlarını elinde bulundurmakta ve bu kaynaklar ile diğer örgütlerden belirgin şekilde ayrılmaktadır. Bu ayrımın nedeni söz konusu örgütün emsallerine göre mevcut kaynaklarının nitelik ve niceliği açısından daha büyük boyutlara ulaşmış olmasında yatmaktadır. Yani örgüt sahip olduğu çeşitli güç kaynaklarıyla ayakta durabilmekte ve ideolojisini yayarken kendisine yeniden finansal ve insani destek sağlayabilmektedir. Bu aşamada örgütün güç kaynaklarını “İnsan gücü, ekonomik güç, silah gücü, propaganda ve iletişim gücü” olarak ifade edebilmek mümkündür (Erdoğan ve Deligöz, 2015, 14-17). Örgütün güç unsurları arasında ifade edilen iletişim ve propaganda, güç kaynakları arasında ayrı bir konuma oturmakta, teknik imkanların sağladığı olanaklar ile diğer güç kaynaklarının beslenmesini de sağlamaktadır. Örgüt açısından kilit bir noktada bulunan iletişim sayesinde, gerek finansal gerekse insan kaynakları açısından geniş bir destek zemini oluşturulmaktadır.

Teknolojik uygulamaları ve interneti aktif bir şekilde kullanmakta olan İŞİD’in, eleman sayısını artırmasında, özellikle yabancı savaşçıların (foreign fighter) örgüte katılmasında sosyal medyanın ve internetin büyük rolü olduğu düşünülmektedir. Örneğin internet ortamında gerçekleştirilecek tüm propaganda faaliyetlerini düzenlemek amacıyla “El-hayat Medya Merkezi”ni Mayıs 2014’te kuran örgüt, çok sayıda video ve dijital dergi yayınlamıştır. Haziran 2014’te yayınladığı ilk videosunda Batı’da bulunan sempatanlarına seslenerek cihat çağrısında bulunan örgüt, daha sonra amaçlarını detaylandırarak gündeme ilişkin düzenli bilgi akışı sağlamak amacıyla “Dabıq” dergisini kurmuştur. Bu dergi ile reklam alanında eğitilmiş yetenekli ve anadili İngilizce olan kişileri kullanan örgüt, dergiye verdiği isimle de kıyamet öncesinde gerçekleşecek büyük Müslüman ve Hıristiyan savaşına göndermede bulunmuştur (Luizard, 2016, 107). Sonraki süreçte farklı isimlerle benzer içeriklerin paylaşıldığı dergiler de çıkarılmış ve hedeflenen ülkeye ilişkin bilgiler, açıklamalar yer almıştır. Örgütün sosyal medya ve dijital yayınları dışında akıllı telefon uygulamalarını da kullanıyor olması dikkat çekicidir. Kişisel bilgiler ve koordine edilmiş grup faaliyetlerine ilişkin enformasyon akışını bu programlar aracılığıyla sağlayan örgüt, sanal hesaplar üzerinden farklı dillerde sürekli biçimde yayın yapabilmekte ve örgüt elemanlarının mobilizasyonunu sağlayabilmektedir (Lister, 2014, 25). Görüldüğü üzere örgüt yeni iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklardan etkili bir şekilde yararlanmakta ve bu yolla potansiyel militanlarına ulaşmaya çalışmaktadır. Nitekim bu amaçla gerçekleştirilen uygulamalara verilecek en iyi örneği, İŞİD’in sözcüsü Ebu Muhammed El Adnani’nin bir konuşmasının; İngilizce, Türkçe, Almanca, Fransızca, Hollandaca, Endonezce ve Rusça olmak üzere yedi farklı dile çevrilerek söz konusu mecralardan yayınlanması oluşturmaktadır (Keskinkaya, 2015, 45). Konuşmanın yedi farklı dile çevrilmesi ve sosyal mecralarda yayınlanması örgütün teknoloji kullanımına ve küresel amaçlarına işaret etmektedir.

Sosyal medya uzmanı olan kişileri ve reklamcıları bünyesine katmak isteyen örgütün propaganda faaliyetleri açısından yeni medya teknolojilerini önemseydiği anlaşılmaktadır. Nitekim örgütün sosyal ağlar üzerinde gerçekleştirilecek faaliyetleri Ladin’e benzer bir şekilde “*elektronik cihat*” olarak adlandırması da bu durumu nitelemektedir. İŞİD’in dijital yayınlarını yönettiği medya merkezi olarak bilinen Al Hayat Media Center’in yöneticisi olan Ahmet Ebousamra, örgütün profesyonellerle çalıştığını ve bir diğer anlamıyla dijital mecraları önemseydiğini ortaya

koymaktadır. Merkezin başında bulunan 1981 Fransa doğumlu Ahmet Ebousamra'nın, Northeastern Üniversitesinde bilgisayar teknolojisi alanında eğitim görmesi ve uzun süre telekomünikasyon şirketinde çalışmış olması bu durumu özetlemektedir. (ISIS Study Group, 2014).

İŞİD'i aralarında organik bir bağ bulunan El-Kaide'den ayıran temel özellik ise mesaj üretiminin merkezileşmemiş olması ve sosyal medya çevrelerinin kullanılmasıdır. Bu noktada İŞİD'in diğer gruplardan daha sık ve yoğunlukta dijital propaganda malzemesi ürettiği ifade edilmelidir. İŞİD'i diğer terör örgütlerinden ayıran unsurlardan bir başkası ise üyeleri bilgisayarla büyüyen ilk örgüt olmasıdır. Geçmişte örgüt üyeleri şifreli cihat forumlarından bilgi edinmek ve fikir alışverişinde bulunmak zorunda kalırken, günümüzde Twitter, Facebook gibi platformlar aracılığı ile erişim çok daha kolay hale gelmiş ve örgüt geniş çaplı bir etkinlik sağlayabilmiştir. Bu noktada örgütün internet ortamında gerçekleştirdiği faaliyetleri arasında dijital yayınların/dergilerin ayrı bir öneme sahip olduğunu söylemek abartı olmayacaktır. Nitekim devlet ve hilafet kurma iddiasında olan bir örgütün ideolojisini yayması ve ayrıntılı bir biçimde faaliyetlerini anlatması elzemdir. Çünkü örgütlerin kalıcılığını sağlaması açısından zihinlerde verdiği mücadele sahada gerçekleştirilen kadar önem arz etmektedir.

Terörü güçlü kılan en önemli unsurun insan olduğu düşünülünce, etkinlik sahasını genişletmek isteyen örgütlerin destek kazanmak amaçlı faaliyetleri anlaşılmaktadır. Varlıklarını inanmış insanlar ve kabul edilmiş ideolojisi ile sürdürebilen örgütler, zihinlerde yer edebilmek amacıyla meşruluk zemini aramakta ve bu amaçla çeşitli araçlara yönelmektedirler. Şüphesiz İŞİD'in iletişim odaklı çabaları da bunu göstermektedir. İdeolojik altyapısını detaylı bir şekilde anlatmak ve iletişimini derinleştirmek isteyen örgüt, bu amaçla dijital dergiler çıkarmaktadır. Söz konusu yayınlarda örgütün ve dünyanın gündeminde olan olaylar, şehitliğin, cihadın, düşmanın ne olduğu üzerine yazılan makaleler ve İslam Devleti'ndeki hayat gibi bilgiler bulunmakta ve buradan hareketle ideolojik altyapı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Örgütün önde gelen dergileri Dabıq, İslamic State Report, İslamic State News'dir. Son dönemlerde Türkiye'ye yönelik bir yayın olan Konstantiniyye dergisini de çıkaran örgüt, faaliyetlerine güç katmaya çalışmakta ve destek aramaktadır.

4. Konstantiniyye Üzerine Bir İnceleme

Örgüt açısından iletişim faaliyetlerinin önemli bir basamağını oluşturan dijital yayınların/dergilerin odak noktası olarak ele alındığı çalışmanın bu bölümünde, Konstantiniyye dergisi üzerinde durulacaktır. Nitekim daha önce de ifade edildiği gibi meşruluk arayışında olan örgütün eylemlerini duyurabilmesi ve haklılık yönünü gösterebilmesi açısından dijital yayınlar ayrı bir konuma yerleşmektedir. Konuların detaylı işlenmesi açısından diğer mecralardan farklılaşan bu yayınlardan hareketle örgütün temel ideoloji ve eylemini anlamlı bir zemine oturtmak mümkün olmaktadır. Bu açıdan İŞİD'in söz konusu dergide öne çıkardığı konular, temalar altında birleştirilerek incelenirken örgütün bu yayın aracılığıyla neyi amaçladığı, felsefesi, Türkiye'ye yönelik hedefleri ve tutumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Nitel içerik analizi uygulanan çalışmada, dergi içeriğinden hareketle dört ana başlık /tema belirlenmiştir. Gerçekleştirilen kodlamalar sonucu birbirleriyle ilişkili konuların aynı başlık/ tema altında toplanarak incelendiği analiz bölümünde; Türkiye Stratejisi ve Söylemi başlığı altında “1) Türkçe Yayın, 2) Kürt Politikası, 3) Diyanet-Hıyanet, 4) Türkiye Mesajı 5) İstanbul'un Fethi” İdeolojik Söylem başlığı ile “6) Demokrasinin Reddi, 7) Şeriat, 8) Selefilik, 9) Nefret Söylemi” İslam Devleti'ne Çağrı başlığı ile “10) Hilafet, 11) Sosyal Politika, 12) Para Basımı, 13) Hicret, 14) Cihat” ele alınmış ve son olarak Eylemlere Meşruluk Arayışı başlığı altında “15) Putların Yıkılışı, 16) Yermük Kampı, 17) Charlie Hebdo” kodları incelemeye tabi tutulmuştur. Bu kodlamalar üzerinden gerçekleştirilen çözümlemede, metinlerin farklı temalara ilişkin unsurları gerekli görüldüğü yerde ilgili tema ile tekrar ele alınmıştır.

4.1. Türkiye Stratejisi ve Söylemi

Devlet kurma söylemiyle ortaya çıkan ve Müslümanları İslam halifeliği altında inşa edeceği bir toplum yapısı ile bir araya getirmeye çalışan örgütün, eylem ve faaliyetlerini

hedef kitlesine iletmesi neredeyse zorunluluktur. İnsanların dini duygu ve düşüncelerine hitap ederek oluşturulacak bir anlatım, meşruluk arayışında temel kaygıya yönelik ana işlevi yerine getirmektedir. Tabandan destek bulunmasını sağlayacak ve mobilizasyonu etkili kılacak olan ideolojik yapının zihinsel inşasında, kurulacak iletişim faaliyetleri ana rolü üstlenmektedir. Bu iletişim faaliyetleri arasında örgütün ideoloji ve amaçlarını hedef kitleye ulaştırması açısından dijital yayınlar/dergiler öne çıkmakta, bu yayınlar mevcut kapasitesi ve yapısı ile detaya ilişkin içerik sunulmasına sistematik bir alan sağlamaktadır. Bu kapsamda İŞİD'in Türkiye'ye yönelik olarak Türkçe yayınladığı Konstantiniyye dergisinde, ideolojik söylemini derinleştirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Bu kanaatin yanı sıra dergide yer alan metinlerde örgütün söz konusu yayınlara neyi amaçladığı da açıkça ifade edilmektedir. Dergide, Türkçe yayının Türk halkının sözde İslam Devleti tarafından çıkarılan birçok haber, yazı ve videodan mahrum kaldığı gerekçesiyle büyük bir eksikliği gidermeye yöneldiği ifade edilmektedir. Derginin ilk sayısında, ilmi ve siyasi konulara değinilerek İslam Devleti'nin daha iyi tanıtılmasının amaçlandığı belirtilmektedir. Benzer şekilde ikinci sayının önsözünde yer alan şu ifadeler Türkçe yayının neden ve amacına ilişkin ipuçları sunmaktadır;

İslam Devleti, Türkçe diline yönelik yaptığı yayınları artırmaya ve buna daha bir önem vermeye başlamıştır. Özellikle gerek devletimiz içinde yaşayan ve İslam devletinin ciddi bir sayısını teşkil eden Türkçe konuşan kardeşlerimizin ve gerekse yurt dışında yaşayan Türkçe konuşan kardeşlerimizin taleplerine cevap vermek için İslam devleti ciddi performans harcamaktadır. El Hayat medyanın Türkçe masası; Türkçe konuşan kardeşlerimizin istediği yayınları yayınlamaya, akıllardaki yanlış ve eksik bilgileri gidermeye, İslam devletinde yaşayan Türk kardeşlerimizi tanıtmaya devam etmektedir...

Görüldüğü üzere derginin Türkçe konuşan kardeşlerimiz denilerek örgütün amaç ve eylemlerini Türk halkına tanıtmaya yöneldiği anlaşılmaktadır. Bu yolla örgütün eylemlerini meşrulaştırmaya çalıştığı ve yeni katılımlar için zemin arayışında olduğu ifade edilebilir.

Türkçe yayın ile Türkçe konuşan bireylere ulaşmaya çalışan ve bunu bir araç olarak gören örgütün, diğer makalelerde Türkiye'yi siyasal uygulamalar ve sistem açısından eleştirdiği anlaşılmaktadır. Burada öne çıkan ilk konu Kürt sorununa ilişkindir. Derginin ikinci sayısında yer alan "İslam Devleti Kürtlerle Neden Savaşmaktadır?" başlıklı makalede Kürtlerle mücadele tanımlanırken bu mücadele ırksal nedenlere bağlanmamakta, mücadele din ekseninde ifade edilmektedir. Buna göre hedefine İslam karşıtı uygulamaları koyduğunu söyleyen örgüt, mücadelesini bunları uygulayanlara yönelttiğini belirtmektedir. Türkiye'de etkili olan PKK'nın din karşıtı komünist bir örgüt olduğu ifade edilirken bunun siyasi uzantısı olarak görülen Halkların Demokratik Partisi (HDP) de eleştirilmektedir. Makalede HDP'nin eşcinsel milletvekili adayının fotoğrafına yer verilerek PKK ve uzantısı olarak görülen parti uygulamalarında, din dışı öğeler olduğu belirtilmekte ve Selahattin Demirtaş Tağut⁴ olarak nitelendirilmektedir. Çizilen bu çerçevede Türkiye'deki mevcut Kürt hareketini zulüm ve tehdit olarak niteleyen örgüt, buna karşı önlem alınması gerektiğine işaret etmekte ancak siyasi iktidarın bu din dışı örgütle işbirliğine girdiğini ifade etmektedir. Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın hedef alındığı bu zeminde, kâfir olarak nitelenen bir örgütle işbirliği yapan yöneticiye itaat edilemeyeceği belirtilmekte ve Erdoğan'ın dini söylemlerinin birer aldatmaca olduğu vurgulanmaktadır. Şeytanın askeri olarak nitelendirilen liderlere karşı birleşmesi, direnilmesi için Türk halkına çağrıda bulunulurken yaklaşan bölünme tehdidinde de işaret edilmektedir. Örneğin "Erdoğan'ın Kürt Devleti" başlıklı yazıda az önce ifade edildiği gibi PKK ile işbirliği içerisinde bulunduğu dile getirilmektedir. Recep Tayyip Erdoğan'ın PKK'nın işini kolaylaştırdığı ve emin adımlarla bir Kürt devleti kurulması yönünde faaliyette bulunduğu ise şu şekilde ifade edilmektedir;

...İslam devleti bu örgüte ve onun diğer uzantılarına Suriye ve Irak'ta ciddi kayıplar verdirip onları hezimete uğratarken, yeni kürt devletinin mimarı Erdoğan bu sefer Türkiye cumhuriyetinin

⁴ Yaratıcıdan başka ibadet edilen her şeyi nitelemek için kullanılan kavram, şeytanlıkta ve sapıklıkta başı çeken kişi anlamına gelmektedir. Bakınız, "Tâğut ne demektir?", <http://www.dinimizislam.com/detay.asp?Aid=6437>, Erişim Tarihi: 28.11.2016.

yıllarca savaştığı bu düşmanına açık açık destek verdi. Kobani'de köşeye sıkışan bu ateist örgüt ve uzantıları neredeyse o bölgede bitme noktasına geldiler. Durum böyle iken açık bir şekilde şenlik ve kutlamalarla, ağır silahlarla donanmış Peşmerge'lerin ve özgür Suriye ordusu askerlerinin Kobani'ye geçmelerine izin verdi. Türkiye'den askeri teçhizat, maddi ve manevi destek aldıklarını da açık bir şekilde ifade ettiler... Erdoğan hala da, Türkiye devletinin düşmanı olduğu ve onunla yıllarca savaştığı halde, içerden ve dışarıdan bunları destekleyip büyütme devam ediyor...

“Ateist Kürtler” olarak nitelendirilen Kürtlerle mücadele sebebini ve Türkiye'deki mevcut siyasal yapının bu şer odaklarıyla ilişki içinde olduğunu belirten örgüt, Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) hükümeti ile İslam Devleti arasında ilişki iddialarının asılsız olduğunu vurgulamış ve kâfirlere destek veren Türk yöneticilerin İŞİD'in karşısında yer aldığını belirtmiştir. PKK ve HDP gibi Ateist bir anlayışa sahip oluşumlarla temas halinde bulunan Türkiye'nin durumunun siyasal sistem açısından anlaşılabilir olmadığı belirtilmiş ve açıkça laik cumhuriyet sistem eleştirilmiştir. Mevcut sistem üzerinden Mustafa Kemal Atatürk'e çeşitli hakaretlerin de bulunduğu dergide din ve devlet işleri ayrımının bir aldatmaca olduğu beyan edilmekte Allah'ın hükümlerinin tümüyle geçerli olması gerektiği ve tüm hayatı kuşattığı dile getirilmektedir. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenlerin Müslüman olduklarını iddia edemeyeceklerinin belirtildiği makalelerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) ait görüntüler kullanılmış ve “...beşerin çıkardığı kanunların egemen olduğu Türkiye, kafir beldesi!” olarak nitelendirilmiştir. Örneğin derginin üçüncü sayısında yer alan “*Hıyanet Raporu*” başlıklı yazıda Mevcut sistemi ellerinde tutmak isteyenlerin dini kontrol altına aldıkları ve kendi ürettikleri düşünceleri dinmiş gibi halka öğrettikleri ifade edilmektedir. Diyanet-Hıyanet ilişkisini kuran örgüt, bu söylem ile dinin özüne hakaret niteliğinde olan ve ona ihanet eden bir kurum olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nı (DİB) hedef almaktadır. Mevcut sistemin işlerliği adına oluşturulan bir mekanizma olarak nitelendirilen DİB'in Laiklik söylemiyle çeliştiği vurgulanmıştır. Din ve devlet işlerini birbirinden ayırma fikrinden hareket eden anlayışın, resmi bir kurum aracılığıyla dini kontrol altına almaya çalıştığı ifade edilmiş ve halkın buralardan çıkan fetva ile vaazları *ağzı açık* dinlediği belirtilerek küçümser ifadeler kullanılmıştır. Diyanet'in kuruluş amacına yönelik olarak makalede yer alan şu ifadeler örgütün tutumunu açık şekilde ortaya koymaktadır;

...İslam dinini saptırmak için kurulan bu kurumu İslam'ın en büyük düşmanı olan tağut Atatürk'ün kurdurtmuş olması, bu kurumun hainliğini ve amacını başka hiçbir delile gerek kalmadan ortaya koymaktadır. İslam dinine en büyük zararı vermiş bu tağutun Diyanet'i kurmasındaki amaç, insanları gerçek İslam'dan uzaklaştırmak ve İslam dinini, yeni getirmiş olduğu laiklik dinine uydurmaktır... Anayasada belirtildiği gibi Diyanet'in asıl amacı İslam dinini laiklik dinine uydurmaktır...Bu hain kurum kurulduğu günden beri Türk halkını İslam'dan uzaklaştırmak için çalışıp durdu. Asıl itibariyle mütedeyyin olan bir halkı bir asır içinde dinsizleştirdi ve dinine değer vermeyen bir halk haline getirdi.

Benzer makalelerde de Türkiye'de sistemin doğruya evrilmesinin mümkün olmadığı ve bu sistem içinde Müslüman olarak yaşanamayacağı sürekli olarak vurgulanmaktadır. Örneğin “Türkiye'ye Mesaj” başlıklı yazıda, örgüte katılan Türk vatandaşlarının fotoğraflarına ve çağrılarına yer verilerek mevcut yönetimin din dışı uygulamalarla ülkeyi felakete sürüklediği ifade edilmiştir. *Müslüman kisvesi altında ülkeyi ve ümmeti felakete sürükleyen bu şer odaklarına karşı hep birlikte mücadele edilmelidir!*” denilerek dini duygular üzerinden tek doğruyu temsil ettiği iddia edilen İslam Devletine göç ve halifeye biat çağrısında bulunulmuştur.

Türkçe yayın ile eleman kazanmak için talepte bulunan örgütün temel amacı, derginin adından da anlaşılacağı üzere İstanbul'un fethedilmesidir. Derginin tüm sayılarında ilk sayfaya konumlandırılan “*Müteakiben Konstantiniyye Feth Edilecektir*” şeklindeki hadis⁵ ile de bu temel amaca ilişkin işaretler sunulmaktadır. Derginin ilk sayısının önsözünde yer alan şu ifadeler, örgütün Türkiye'ye yönelik amacını göstermektedir;

...bu güne kadar İslam Devleti'ne km'lerce alanı savaş ve silahla bahşeden Rabbimizden derginin adını verdiğimiz Kostantiniyye'yi savaşız ve kansız bize kapılarını açmasını diliyoruz. Ya Rabbi Resulullah'ın bahsetmiş olduğu İstanbul'un fethini bize nasip et. Allahumme amin...

⁵ İslam Peygamberi Hz. Muhammed'e isnad edilen ve kendisinin farklı olaylar, sorunlar karşısında söylediğine inanılan söz. Bakınız, “*Hadis*”, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hadis>. Erişim Tarihi: 28.11.2016.

İstanbul'un fethedilmesine ilişkin bir amacı bulunan örgüt, anlaşılacağı üzere bu hedefe savaşımadan ulaşmak istemektedir. Bu noktada Türkiye'ye yönelik yayının amacı net bir şekilde anlaşılmalı ve daha önce ifade edilenler doğrultusunda; Türkiye'deki Müslümanların Laiklik karşısında halifeye bağlanması ve İstanbul'un fethine katılması istenmektedir. Bu yönde oluşturulan talebe en iyi örneği derginin üçüncü sayısında yer alan "*Türkiye'ye Mesaj*" başlıklı makaledeki şu ifadeler vermektedir;

...Hep beraber el-Metin olan Allah'ın ipine sarılalım ve daha sonra Peygamberimizin soyundan ve ehli beytinden olan Mü'minlerin emiri Ebubekir el-Bağdadi'nin -Allah onu korusun- emriyle, hain Erdoğan'ın gece gündüz haçlılara teslim etmek için mücadele ettiği İstanbul'u fethedelim.... Eyyy İstanbul! Muhakkak feth olunacaksınız. Tekbirlere boyun eğeceksiniz. Bir asır tağutların işgali altında kalsanız da Özgürlüğüne elbet kavuşacaksınız.

Türk halkından sistemi reddederek şeriatın taraf olması beklenmekte ve bu şekilde İstanbul'un yeniden fethedilmesi talep edilmektedir.

4.2. İdeolojik Söylemin Kuruluşu

Literatürde "*Sünni İslamcı Cihadist Terör Örgütü*" olarak adlandırılan İŞİD, ideolojik temellerini ve amaçlarını ortaya koymaya yöneldiği söz konusu dergide, bu adlandırmaya zemin sağlayan öğelere yer vermekte ve tanımlamaları haklı çıkarmaktadır. Sünni gelenek içerisinde yer alan Selefilik, bu gelenek içerisindeki altı mezhepten biridir. Aksiyon yönünü Muhammed bin Abdülvehhab isimli düşünürün görüşlerinden alan ve muhalifler tarafından Vahhabilik olarak da adlandırılan bu mezhebin temel vurgusu; öze dönmektir. Nitekim dergide, Türkiye'de kabul gören büyük mezhep imamlarına yapılan atıflar aracılığıyla cihat gibi kavramların açıklanmaya çalışılması, örgütün Sünni gelenek içerisinde yer aldığı göstermektedir. Özellikle izledikleri yol ve ibadette temel aldıkları Hambeli imamları ile İbni Teymiyye ve İbni Kayyim gibi düşünürlere yapılan sık atıflar, örgütün Sünni gelenek içerisinde yer alan Selefilik mezhebine olan yakınlığına işaret etmektedir. İslam'da yorumu reddeden yapısı ve aksiyon planında şiddeti temel yol olarak gören bu akım, tüm etkinlikleriyle aşırılığı temsil etmektedir.

Dergide şeriat vurgusunu ön plana çıkaran örgüt, beşeri kanunların şeytani bir yönü olduğuna vurgu yapmaktadır. Özellikle konuyla ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) fotoğraflarının kullanıldığı içeriklerde "tağutların meclisi" ifadesi yer almış ve bu yönüyle açıkça demokratik sistem reddedilmiştir. Tağut nitelemesi, örgütün demokratik sistemin işleyişiyle görevli mekanizmalara karşı bakış açısını ortaya koymaktadır. Tağut, Allah'a karşı isyan ederek onun kullarını kendisine kul edinmeye çalışan kişiler anlamına gelmektedir. Bu açıdan yaratıcının hükümleri yerine kendi kanunlarını çıkardıkları düşünülen meclis ve vekil gibi aygıtlar eleştirilmekte, hatta Allah'ın vazifesini üstlenmeye çalışan bu kişi ve oluşumların; Allah'a ortak koşan (şirk) zalimler olduğu belirtilmektedir. Derginin ilk sayısında "*Demokrasi Tutuştu*" başlığıyla yer alan makalede kullanılan ifadeler demokratik sistemin kesin şekilde reddedildiğini ortaya koymaktadır;

Demokrasi de bir dindir ve bir Müslüman başka bir dine, ancak kendi dinini terk ederek girebilir. Demokrasiyi kabul edenler, İslam'ı ret etmiş Allah'ın dininde Allah'a ortak koşmuştur... Asla ama asla demokrasi İslam'la bağdaşmamaktadır. Bunlar ayrı iki dindir. İslam'la hiçbir din ve ideoloji bağdaşmamaktadır. Müslüman'ın yanına başka hiçbir kelime ilave edilemez. Demokrat Müslüman, Komünist Müslüman, Sosyalist Müslüman, Yahudi Müslüman, Budist Müslüman, bunların hiçbiri olmaz ve teori de bile aralarında dağlar kadar fark bulunmaktadır...

Demokrasi, laiklik, seçim ve parti gibi uygulamaların birer aldatmaca olduğu belirtilirken, bu araçların bir koz olarak kullanıldıkları ve Allah'ın yeryüzündeki kanunlarını kaldırmak için bir kılıf oldukları beyan edilmektedir. Oy kullanma işleminin de doğurduğu netice itibarıyla şirk olduğunun ifade edildiği "*Ölümlere Kuran Dirilere Demokrasi*" başlıklı makalede, Allah dışında hayatı yönlendirme düşüncesinin insanı küfre götüreceği belirtilerek şu ifadeler kullanılmıştır;

...Kendisini müslüman addeden her bireyin yasama ve hüküm koyma yetkisini Allah'a verip bu konuda Allah'a şirk koşmaması gerekir. Tağutlardan herhangi bir tağutu seçme ve onların hevalarından

ürettikleri sistemlerine oy kullanmayıp, rabbimizin bize seçmiş olduğu nizamı yani şeriatı hayatımıza hâkim kılmalıyız. İslam devleti kendi hükmettiği topraklarda Allah'ın şeriatını hayata hâkim kılması ve bunun dışındaki tüm şirk sistemlerine savaş açmıştır. Rabbini razı etmek isteyen her kul demokrasi ve benzeri şirk sistemlerinden ve bunları halka dayatan tağutlardan uzak durmaları ve rablerinin kanun ve kurallarını hayata hâkim kılmaları gerekir.

Görüldüğü üzere sistemin bir bütün olarak insanı şirke götürdüğü ifade edilmektedir. Mevcut demokratik sistemlerin, Müslümanlar açısından barınılması mümkün olmayan bir düzene tekabül ettiği belirtilmekte ve satır arasında bu sistemlerden ayrı olan ve doğru işleyen bir sistemin var olduğu ifade edilmektedir. İslam'ı temsil etme yetisine sahip olduğunu vurgulayarak hâkim olduğu bölgelerde şeriatla hükmettiğini belirten örgüt, Müslümanlara bir alternatif sunmaktadır.

Demokrasinin reddedilişine ek olarak bu sistemi savunanlara sert bir eleştiri getirilmekte ve nefret içeren sert ifadeler kullanılmaktadır. Demokrasi yalanının İslam Devleti ile bozulduğu ve artık şer odaklarının bu şekilde Müslümanları kandıramayacakları dile getirilirken tehdit içeren ifadelerle başvurulmaktadır;

...Bütün demokratlar ve kâfirler bilsin ki biz küfre ve kâfirlere, şirke ve müşriklere savaş açtık. Ey demokratlar yıllarca Müslümanlara yaptığımız bu zulmü unutmayın, yeryüzünde bir tek demokrat kalmayınca kadar sizinle savaşacağız, ya Allah'ın dinine döneceksiniz ya da hepinizi Allah'ın izniyle kılıçtan geçireceğiz.

Anlaşılabileceği üzere örgüt ideolojik kökenlerini Sünni anlayışa dayandırmakta ve bu anlayış içerisinde temsil ettiği aşırı radikal görüşüyle insani tüm faaliyetleri (yasama, yürütme, vb.) reddetmektedir. İslam'ın ideoloji ve beşeri yasalar üzerinde olduğunun yinelenildiği metinlerde, yeryüzüne hâkim kılınacak tek yasa ve gerçeklik sisteminin şeriat olduğu vurgulanmaktadır.

4.3. İslam Devletine Çağrı

Dergide, ideolojisini ve temel amaçlarını aktararak destek bulma çabasında olan örgütün kendisini Müslümanların temsilcisi olarak sunduğu anlaşılmaktadır. Bu aşamada İslam kurallarının egemen olmadığı tüm sistemleri reddeden örgüt, şeriat sistemini hakim kılan bir devlet olarak kendisine işaret etmekte ve bu devlete katılım için Müslümanlara çağrıda bulunmaktadır. Devlete çağrı söylemi, devlete ilişkin çeşitli fonksiyonların yerine getirildiği iddiaları üzerinden şekillendirilmekte ve kullanılan görseller ile bu tutum desteklenmektedir. Örneğin derginin ikinci sayısında "İslam Devletinden Haberler" başlığı altında verilen "*Hayr Vilayetindeki Hastane Hizmetleri*" isimli haberde İslam devletinde açılan hastaneler ile halka sağlık hizmeti götürüldüğü ifade edilmekte ve son teknoloji cihazlarının kullanıldığına işaret edilmektedir. Devletin çocuklar için eğitim hizmetlerine de yöneldiğini ifade eden örgüt, "*Hilafet Gölgesi Altında Eğitim*" başlığıyla duyurduğu haberde çeşitli eğitim faaliyetlerinin sürdürüldüğünü belirtmektedir.

Üçüncü sayıda "*Hilafetin Yükselişi Altın Dinarın Geri Dönüşü*" başlıklı haberde bağımsız bir sistem oluşturma çabasında olan örgütün, kendi adına bastırıldığı paraları; *dinar*, *dirhem* ve *sikke* olarak tanıttığı görülmektedir. Gerek verilen sağlık ve eğitim hizmetleri gerekse basılan paralar ile bugün modern devletlerdeki hizmetlerin İslam devletinde de sunulabileceği ifade edilmekte ve böylece hilafet üzerinde yükselen yeni devlet iddiası vurgulanmaktadır. Nitekim burada temel hedef, insanlara mağdur olmayacaklarını belirtmek ve yeni devletin tüm hizmetleriyle hazır olduğunu hissettirmektir.

Müslümanlara yapılan çağrı ise halifelik makamı üzerinden yürütülmektedir. Müslümanlara halifenin sancağı altında toplanılmasının büyük bir güç katacağının nitelendiği makalelerde Ebu Bekir el- Bağdadi ile İslam peygamberi Hz. Muhammed arasında kan bağı olduğu vurgulanmaktadır. Bu şekilde örgüte destek kazanmak amaçlandığı ve halifenin soy bağı üzerinden meşrulaştırılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. Halife etrafında birlik oluşturma çabasına yönelik olarak ikinci sayıda kullanılan şu ifadeler mevcut durumu nitelermektedir;

...Evet, Allah azze ve cellenin bize emrettiği birleşmektir. Bir imamın etrafında birleşmek, kelimeleri birleştirmek ve ihtilafı kaldırmaktır. Bu söz ancak müşriklere ağır gelir ve onlar bundan uzak dururlar. Ya da müşriklerle beraber otura otura kalpleri onlara benzeyenlere ağır gelir. Ağır gelmeseydi, yıllardır özlemini çektiğimiz, becermek için gecemizi gündüzümüze kattığımızı bir devleti Allah azze ve celle bize nasip etmişken bundan nasıl olurda yüz çeviririz... Yıllardır, cemaat dediler, tevhid dediler, şirk dediler, imam dediler, beyat dediler, halife dediler, hilafet dediler, devlet dediler, şariat dediler ama gel gör ki; Allah onlara istediklerini verince bundan yüz çevirdiler....

İfadelerden anlaşılacağı üzere tek imam etrafında birleşme vurgusu ile halifeye biat edilmesi gerektiğine işaret edilmekte ve bu durumun ihtilafı ortadan kaldıracağı beyan edilmektedir. Halifeye itaat edilmemesine de eleştiri getirilen metinde, hilafetin kıymetinin bilinmesi gerektiği vurgulanmakta ve Müslümanlara duyarlı davranmaları gerektiği telkin edilmektedir. Dergi, kullanılan görseller açısından incelendiğinde sözde halife Ebubekir el-Bağdadi'nin fotoğraflarına çok az yer verilmiş olması dikkat çekmektedir. Bu durum, halifelik makamının manevi anlamının makamı temsil edenin önüne geçirildiği, yani halifenin şahsından ziyade temsil ettiği makamın vurgulanmaya çalışıldığını göstermektedir

Devletçi söylem ve halifeye biat ile temellendirilen çağrı, hicret ve cihat amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. İslami terminolojide önemli yere sahip bu iki kavram, dergide kullanılan metinlerin nihai son aşamasını oluşturmaktadır. Sunulan ayetler ve hadisler ile gerekçelendirilmeye çalışılan mücadele; Allah'ın sistemini reddeden, onu kabul etmişken geri dönen (mürted) kişilerle fetih politikası çerçevesinde mücadele kapısını aralamakta ve savaşı tek yol olarak sunmaktadır. Cihat öncesi İslam topraklarına göç edilmesi gerekli bir unsur şeklinde sunulurken bu durum *hicret* olarak adlandırılmaktadır. Bu adlandırma ile İslam peygamberinin Mekke'den Medine'ye göç etmesine atıfta bulunulmakta ve dini amaçlarla göçün doğrudan peygamber tarafından yerine getirilen bir hareket ve ibadet olduğu belirtilmektedir. Hicretin bir zorunluluk olduğunun belirtildiği "*Hicret Etmeyene İkraha Yoktur*" başlıklı makalede, Müslümanların kendilerini gizlemek zorunda kaldıkları ikrah durumunun, İslam Devleti'nin kurulması nedeniyle ortadan kalktığı belirtilmektedir. Bu durumda tek yol olarak İslam Devleti topraklarına göç edilmesi gerektiği beyan edilirken bunun yapılmaması durumunda insanın günaha batacağı dile getirilmektedir. Derginin ilk sayısında hicret için Müslümanlara doğrudan çağrıda bulunulurken barış ve kardeşliği temsil eden bir devlet önerisinin abartılı biçimde sunulması dikkat çekmektedir;

...Haydi Müslümanlar hilafet topraklarına gelin! Tevhid burada gerçekleşti, vela ve bera burada somutlaştı. Allah yolunda cihad burada! Burada şirk de yok, putlar da yok, milliyetçilik de yok, ulusçuluk da yok, şirkçi demokrasi de yok, küfri laiklik de yok. Arap'la acem, beyazla siyah arasında bir fark yok. Amerikalıyla Arap, Afrikalıyla Avrupalı, doğuluyla batılı burada kardeş oldu... Cennetin kokusu burada! Cihad çarşısı burada! İslam yurdu burada! Hilafet toprağı burada! Vela ve bera burada! İzzet burada! Onur burada!..

Müslümanlara hicret çağrısında bulunan derginin ilk sayısında yer alan "*Bu Bir Haçlı Savaşıdır*" başlıklı yazıyla doğrudan hicret için hedef ülkelere seslendiği görülmekte, bu ise örgüt tarafından potansiyel bir taban olarak görülen hedef ülkelere ilişkin ipuçları sunmaktadır;

Dünyanın dört bir yanında sizleri devletinize hicret etmeye ve onu savunmaya, binasını yükseltmeye, ilerleyişine eşlik etmeye çağırıyoruz. Özellikle Türkiye, Kuzey Irak ve İran'daki Kürt Müslüman kardeşlerimize (sesleniyoruz) haydi kavminizden kafirlere, ateistlere karşı savaşmak, savaşımızın akide, iman ile küfür savaşı olduğunu, milliyetçilik ya da ulusçuluk savaşı olmadığını ispatlamak üzere gelin!

Kurulan devleti halifelik temelinde yükselen bir devlet olarak nitelendiren örgüt, daha önce de belirtildiği gibi oluşturulan anlam boyutuyla haklılık iddiasında bulunmakta ve çağrı için öncelikle hicret ve neticede cihadı öne sürmektedir. Dergide öne çıkarılan ve önemi vurgulanan temel konunun cihat olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Nitekim görsel açıdan yapılan genel değerlendirme de bu durumu göstermekte, dergide kullanılan fotoğraflarda genç savaşçıların silahlı pozları sayfalarda büyük yer kaplamaktadır. Mücahit olarak adlandırılan savaşçılara sık sık yer verilen metinlerde, cihadın anlam ve önemi anlatılmakta ayrıca çok

sayıda ayet ve hadis ile mevzu açıklanmaya çalışılmaktadır. Dergide örgütün çatışmalarda kazandığı zaferlerine yer verilmiş ve intihar saldırılarında ölen savaşçılar da anılmıştır. Cihat için peygamberden örnek veren ve mücadelenin önemine vurgu yapan örgütün, ikinci sayıda “*Gerek Hafif ve Gerekse Ağır Olarak Savaşa Çıkin*” başlıklı yazıda kullandığı ifadeler aracılığıyla, hitap ettiği kitlenin manevi duygularına dokunmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Dramatize edilmiş bir üslupla sunulan İslam peygamberine ilişkin örnek üzerinden cihadın önemli bir ibadet hükmünde olduğuna işaret edilmektedir.

...Ey Müslüman! Sana orucu sadece bir ayette, cihad ve savaşmayı ise onlarca ayette emreden Rabbinin emrinden ne kadar uzaksın! Kendisini rehber edindiğini iddia ettiğin, ömrünü Allah yolunda mücahit, Allah düşmanlarına karşı savaşçı olarak geçiren, savaşta kesici dişleri kırılan, miğferi başına saplanıp yüzünden kan akan, alını yaralanan, miğferin halkalarından ikisi yanaklarına saplanan peygamberinden (s.a.s.) ne kadar uzaksın!....

Mücadelenin İslam Devletinin bir savaşı olarak görülmemesi gerektiğinin belirtildiği metinde, savaşın Müslümanların tümüne yönelik olduğu ve bunun için mücadelede herkese görev düştüğü ifade edilmektedir. Çağrıda dikkat çeken öğeler, gerçekleştirilmesi zorunlu bir vazife olarak cihadın tüm Müslümanlara vazife olarak yüklenmiş olması ve İslam'ın şiddetle özdeşleştirilmesidir. Örneğin kullanılan şu ifadeler örgütün çağrı nedenini nasıl temellendirdiğine ilişkin genel bir çerçeve sunması açısından önemlidir;

Sizleri zayıflığımızdan ya da acizliğimizden çağırdığımızı sanmayın! Bizler Allah'ın lütfuyla güçlüyüz. Allah'la güçlüyüz. Allah'a imanımızla, O'ndan yardım dilememizle, O'na sığınmamızla,... Seni zayıflıktan ya da aciziyetten dolayı çağırmıyoruz! Seni, sana nasihat olsun diye, sana sevgimizden, şefkatimizden dolayı çağırıyoruz. Sana hatırlatıyor ve seni çağırıyoruz ki; Allah'ın gazabı, azabı ve cezasına uğrama!... İslam dini hiçbir gün barış dini olmadı. İslam dini savaş dinidir. Zira sizin peygamberiniz alemlere rahmet olarak kılıçla gönderildi ve sadece Allah'a kulluk edilene kadar savaşmakla emrolundu.

Dergide cihada ilişkin olarak dikkat çeken bir diğer unsur ise kavramın kapsam ve içeriğine ilişkin tanımlama çabasında yatmaktadır. Cihat kavramının bir üst tanım olarak “kıtal” kavramını da kapsadığını ifade eden örgüt, cihadın fiziksel savaşa girilmeden de yapılabileceğini belirtmekte “kıtal”ı ise doğrudan cephe savaşı olarak tanımlamaktadır. Cihat kavramının yanlış anlaşılmağa olduğu belirtilirken kıtalin önemli bir cihat unsuru olarak yer aldığı ifade edilmiştir. Bu yolla girilen kanlı mücadeleleri haklı çıkarmaya çalışan örgütün ayet ve hadislere başvurarak şiddet eylemlerini meşru bir zemine dayandırmaya çalıştığı söylenebilir. Ayrıca cihadın sadece davetten ibaret olmadığı belirtilirken kıtalin terk edilemeyeceği vurgulanmakta, İslam büyüklerinden verilen örneklerle de bu durum kanıtlanmaya çalışılmaktadır. Örneğin üçüncü sayıda “*Kıtal Cihadında Yer Almayan Bu Farzı Terk Etmiştir*” başlıklı yazıda kıtalin önemi şu şekilde aktarılmaktadır;

...kıtal savaşını terk eden günahkârdır. Davet etse de cemaatine para yardımında bulunsa da kıtal savaşında katılmadığı sürece bu farzı yerine getirmemiş bir günahkârdır. Sahabeleri görmüyor muyuz? Ömer'e r.a. bakın malını verdi diye savaştan mı geri durdu? Ebubekir r.a. davet etti diye savaştan mı vazgeçti. Osman r.a. malını verdi diye savaşı mı terk etti? Bilakis Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ve sahabesi hem davetçiydiler, hem mallarını infak eden hem de savaşa bizzat iştirak edendiler.

Cihat tanımıyla birlikte yönetime ilişkin açıklamalar da getirmeye çalışan örgüt, özellikle tepki aldığı bir husus olan canlı bomba saldırılarına ilişkin yaklaşımıyla dikkat çekmektedir. “İstişhadi Operasyonların Caizliği ve Fazileti” başlıklı makalede detaylı bir şekilde ele alınan husus, bu tür saldırıların eski alimler tarafından bilinmediği için ifade edilmemiş olduğunu ancak mantıksal bir değerlendirme ile İslam'da var olduğunun anlaşılabilirliğini ifade etmektedir;

Şüphesiz ki istişhadi operasyonlar günümüz şekliyle daha önce bilinmeyen yeni bir durumdur. Lakin şeriataın nasrlarının zahirlerinde donup kalmadan bunları düşününce bugünkü şekliyle istişhad ameliyeleri eski âlimlerimiz tarafından bilinmiyor olsa bile fakat bu amelin hakikati ve manası o gün de bilinmekteydi... Onların günümüzdeki bu ameliyeleri bilmemelerinin sebebi bu amelin yeni bir amel oluşu değil, bilakis günümüzdeki teknoloji, patlayıcı, silah ve tekniklerin o günde olmadığıdır.

Anlaşılabileceği üzere örgüt İslam'da bu tür eylemlerin olmadığı iddia edilemeyeceğini vurgulamakta ve bunu mantıksal bir değerlendirme ile yeni teknolojilere bağlamaktadır. Fakat dikkat edilmesi gereken nokta ayrıntıya takılmadan mantığın devreye sokulmasında yatmaktadır. Selefî anlayışı benimseyen örgütün, İslam'da mantığa yer olmadığı yönündeki görüşü ve istişhad söylemi bir çelişki oluşturmaktadır. Özünde akıl yürütmenin reddini benimseyen ve hareket planında Kur'an ile sünnetin (belirli sınırlarda) esas alınacağını belirten bir anlayışın, İslami esaslarda Allah'ı inkardan sonra en büyük günah olarak görülen intihar gibi bir eyleme mantık planında kolayca zemin bulması ilginçtir. Bu durum örgütün kendisiyle çelişkiye düştüğü ve dini araçsallaştırdığı şeklinde yorumlanabilir.

4.4. Meşruluk Arayışında Eylemler

Kendisini savaştı olarak konumlandırılan ve cihadist bir anlayışla hareket eden örgüt, eylemlerini meşru bir zemine oturtma çabasında bulunmakta ve bu durum söz konusu derginin içeriğine de yansımaktadır. Nitekim daha önce incelenen başlık ve konular aslında IŞİD'in örgütlülük ve eylemlilik açısından, gerek dini metinler gerekse İslamiyet'in öncülerine yapılan atıflar örgütün meşruluk arayışında olduğunu göstermektedir. Bu bölümde konuya ilişkin doğrudan örneklerle yer verilirken örgüt tarafından gerçekleştirilen saldırgan tutumun nasıl sunulduğu aktarılmaya çalışılacak ancak daha önce bahsedilmiş konulara ayrıca değinilmeyecektir.

Dergide göze çarpan ilk konu tarihi eserlere verilen zarara ilişkin açıklamalardır. Bilindiği üzere örgüt tarafından Irak-Musul Müzesi'nin ele geçirilmesinin ardından, müzede çoğu antik döneme ait olduğu iddia edilen eserler tahrip edilmiş ve bu durum Türkiye'de olduğu gibi medya aracılığıyla tüm dünyada duyurulmuştur. Oluşan tepkiler doğrultusunda heykellere verilen zararın nedenini açıklamaya çalışan örgüt, derginin ilk sayısında "Putların Yıkılması" başlıklı metinde eylemin gerekçelerini açıklamıştır. Tekrar dini kaynaklara başvuru bu bölümde İslamiyet'in putlara sıcak bakmadığı belirtilmiş ve cahiliye döneminde insanların bunları tanrı olarak gördükleri ifade edilerek tarihi eser gibi iddialarla şeytanın tuzağına düşüldüğünün altı çizilmiştir. Kendisini peygamber yolunda ilerleyen bir devlet olarak niteleyen örgüt, heykel kırma işleminde kendisini yetkili kılmış ve şu ifadelerle bu durumu açıklamıştır;

Bir zaman putları yıkmak için İbrahimi seçen Rabbimiz bugün de İslam Devleti'nin mücahidlerini seçti. Allah'ın fazlıyla bu putlar ve puthaneler teker teker yerle bir edildi. Diğer puthaneleri de aynı akıbetle müjdeliyoruz...Nebevi bir menheci takip eden İslam devleti, daha irak İslam devleti iken bile kurulduğu ilk günden beri Allah azze ve cellenin fazlıyla, kabirler üzerine bina edilen putları yıkmıştır....

Ayrıca metnin devamında yer alan ifadelerle tarihi eserlere zarar verildiği tuzağına düşülmemesi istenmiş ve kırılan putların zamanında peygamberler ile İlahlık tartışmasına girdiği söylenmiştir. Bu şekilde tarihi eserlere açıktan açığa zarar veren örgüt, yaptığı bu yıkım işlemine dini bir dayanak oluşturmaya ve eylemini meşrulaştırmaya çalışmaktadır. Meşruluk arayışında savaşılan cepheleden çeşitli hikayeler aktarma yoluna da başvurulmaktadır. Örneğin "Yermük Kampı" başlıklı yazıda bu durum net biçimde görülebilmektedir. "İslam Devleti'nin Girdiği Yermük Mülteci Kampından Bir Genç Kızın İslam Devleti Hakkındaki Şahitliği" ifadeleriyle duyurulan metinde, örgütün aslında barış ve huzur götürmeye çalıştığı belirtilmektedir. Küçük bir kızın dilinden aktarılan hikâyede, IŞİD elemanlarının şefkatinden söz edilmekte ve örgütün gelişle huzur bulunduğu anlatılmaktadır;

...Çatışmalardan bir süre sonra, pencerenin arkasından bakıyorduk, siyah sancaklı araçlar, siyah giysili, uzun sakallı ve saçlı, pek çok silahları olan adamlar gördük. Korkutucuydu ve şöyle diyorlardı; "Buralarda aileler var mı?" Bizleri katledeceklerini düşündük... kapıyı sessizce çaldılar, annem bir tereddüitten sonra kapıyı açtı, öylesine korkuyordu ki, bizler de saklanmış dinliyorduk. Selam verdiler ve içerde konuşabilecekleri bir erkek olup olmadığını sordular, annem olmadığını söyledi, sonra onlar ona (annesine): "Ey anne bizler senin İslam Devleti'nden oğullarınız, size yardım etmeye ve sizleri hainlerden kurtarmaya geldik, işte, bu bir kutu konserve yemek ve bu çanta" dediler. Annem karşılık olarak elimizde verecek hiç bir şeyimizin kalmadığını söyledi. Annem konuşmasını bitirdiğinde, ağlama sesleri duyduk, kapının altından bakmaya çalıştık ve o korktuğumuz iri iri adamların ağladığını gördük...

Söz konusu metinde etrafına korku salan ancak merhametli insanlardan oluşan bir topluluk şeklinde sunulan örgütün, gerçekleştireceği fetih politikasına zemin sağlama çabasında olduğu söylenebilir. Çünkü hakim oldukları yere zulüm değil barış, huzur ve yardım götürdükleri iddiası, bu politikanın bir yansıması olarak yorumlanabilir. Ayrıca dergide dikkat çeken bir diğer unsur 2015 Ocak ayında Fransa'da yaşanan *Charlie Hebdo* dergisine yönelik saldırıya ilişkindir. İslam peygamberinin karikatürünü çizen dergiye yönelik olarak düzenlenen bu saldırıda, çok sayıda kişi hayatını kaybetmiş ve dünya kamuoyunda büyük bir etki uyanmıştır. Gerçekleştirilen eylemin amacına ulaştığı ve olumlu sonuçlar doğurduğunu belirten İŞİD'in terör saldırılarını meşrulaştırıcı bir dil kullandığı anlaşılmaktadır. Örneğin "Haberler" bölümünde, peygamber karikatürü çizen karikatürist Luz'un; saldırıdan sonra bir daha böyle bir karikatür çizmeyeceğine ilişkin karar aldığı duyurulmaktadır. Ayrıca bir diğer haber "*Charlie Hebdo Dergisi'ne Saldırının Ardından Fransa'da İslami Kitaplara Büyük İlgi*" başlığıyla yayınlanmış ve şu ifadeler kullanılmıştır;

Fransa'da Allah Resulü'ne (s.a.s.) hakaret içerikli karikatürler yayınlayan *Charlie Hebdo* Dergisi'ne düzenlenen saldırının ardından İslami kitapların satışları arttı. Öyle ki bu yılın ilk çeyreğindeki İslami kitap satışları geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla 3 kat artış gösterdi. Geçtiğimiz Ocak ayında çok sayıda Fransız Allah Resulü'nün (s.a.s.) intikamının alınmasının ardından İslam kültürünü anlamak için büyük çaba sarfetmeye başladı. Fransa'daki en büyük 30 kitapçıda yapılan incelemeye göre bu yılın ilk çeyreğinde İslami kitapların satışları 2014 yılının ilk çeyreğindeki İslami kitap satışlarına göre 3 kat arttı.

Görüldüğü üzere İslami kitaplara artan ilgi terör saldırısı ile ilişkilendirilmekte ve bu durumun İslamiyet'in anlaşılması yönünde tetikleyici bir rolü olduğuna işaret edilmektedir.

4.5. Propaganda Tekniklerinin Kullanımı

Dergi propaganda açısından ele alındığında, "*Beyaz (Açık) Propaganda*" yönteminin uygulandığı anlaşılmaktadır. Bu tür propaganda, kaynağa ilişkin bilginin açık şekilde sunulmasını nitelemektedir. Beyaz olarak adlandırılan ve kaynak bilinirliğine atıf yapan bu yöntem, aynı zamanda sunulan bilgilerin gerçekliğe dayanması gerektiğine de işaret etmektedir (Çetin, 2014, 242). Nitekim dergide güncel ve bilinen olayların sunulması, salt yalana dayanmayan bir yöntemin izlendiğini ortaya koymakta fakat gerçeklik çarpık bir şekilde yansıtılmaktadır.

Örgütün söz konusu dergide sık tekrarlarla başvurmuş olması da propagandanın akılda kalıcılık ilkesini çağrıştırmakta ve bu yöntemle "İslam Devleti" ilkelerinin benimsetilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Dergi "Propaganda Analiz Enstitüsü" tarafından belirlenen temel propaganda teknikleri açısından değerlendirildiğinde, söz konusu tekniklerin sistematik biçimde metinlerde yer aldığı anlaşılmaktadır. Buna göre teknikleri ve dergide ne şekilde kullanıldığını beş madde halinde sıralayabilmek mümkündür;

1. Ad Takma (Name Calling): Genel olarak sevilmeyen bir etiketin kullanımına karşılık gelmektedir. Hedefe karşı etkili bir saldırı aracı olarak kullanılan bu teknikte rakip olumsuz benzetmeler yoluyla kötü gösterilmeye çalışılmakta ve itibarsızlaştırılmaktadır (Shabo, 2008, 45). Dergide kullanılan ifadelerle bakıldığında *Mürted*, *Tagut*, *Kafir* gibi nitelermelerin ad takma tekniğine doğrudan işaret ettiği anlaşılmakta, hedefe konulan kişiler itibarsızlaştırılmaya çalışılmaktadır.
2. Gösterişli Genelleme (Glittering Generality): Genel olarak 'iyi' olarak kabul edilen deyimlerin kullanılmasını ifade etmektedir. Burada kişileri etkilemek amacıyla çarpıcı isimler kullanılmaktadır (Bektaş, 2000, 166). Bu teknikte propagandacı objektif temellere dayanan kanıtlar kullanmak yerine genellemeler yapma yoluna gitmekte ve "Vatan", "millet", "şeref", "ahlak" gibi vicdana seslenen ifadeler kullanarak itirazın önünü tıkamaktadır (Aksoy, 2011). Dergide sık kullanılan "*İslam, Allah, Peygamber, Şehitlik*" gibi kavramlar da bu durumu nitelemekte, İslam dini açısından büyük önem arz eden ifadelerle insanlar etkilenmeye çalışılmaktadır.

3. Transfer: Saygı duyulan sembollerin kullanılması ve bunların barındırdığı anlamın propagandacıya aktarılması esasına dayanır (Shabo, 2008, 74). Dergide kuran, sancak, cami ve Hz. Muhammed'e ait mühür görsellerinin kullanılması, dini unsurların sembolik değerlerinden faydalanılmaya çalışıldığını göstermektedir.
4. Tanık Gösterme (Testimonial): Saygın kişilerin desteğini kullanmak olarak tanımlanmaktadır (Bektaş, 2000, 166). Bu teknikte konuya ilişkin uzmanların görüşleri, ünlüler ve kanaat önderleri tanık olarak gösterilmektedir. Dergide Türkiye'de önemli bir kesimi etkileyen İmam Hanefi'nin görüşlerine yer verilmesi ve İbni Teymiyye gibi İslam düşünürlerinden hareketle eylemlerin açıklanma çabası, tanık gösterme tekniğinin açık bir şekilde uygulandığını göstermektedir.
5. Halktan Biri (Plain Folk): Propagandacı bu teknikle olabildiğince normal görünme çabasıdadır. Bu teknikte sıradan insanlarla aynı olunduğu algısını oluşturmak ve güven kazanmak esastır (Shabo, 2008, 60). Dergide ağlayan örgüt elemanlarından bahsedilmesi, insanların yardımına koşan militanların betimlenmesi ve mütevazı haliyle sözde halifenin görüntüsüne yer verilmiş olması söz konusu tekniğin kullanıldığını göstermektedir.

Örgütün propagandayı etkili bir şekilde kullandığı ve çeşitli tekniklerle hedef kitlede olumlu bir algı oluşturmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Propagandanın rengi, cinsi ve yöntemi tartışması bir tarafa bırakılacak olursa, terör örgütü IŞİD'in etkinlik sahasını genişletmeye çalıştığı ve güçlü bir algı oluşturmaya yöneldiği söylenebilir.

5. Sonuç

Günümüzde meşru olsun olmasın girilen tüm mücadelelerde iletişim, etkinlik kazanmak açısından önemli bir unsur teşkil etmekte ve başarıya ulaşılması için kilit bir rol üstlenmektedir. Özellikle temel hedeflerine ulaşması açısından eylemlerini duyurmak, finansal destek kazanmak, meşruiyetini sağlamak ve taraftar toplamak isteyen terör örgütlerinin iletişim ve buna dayalı teknolojilerin sağladığı yeni olanaklardan faydalanma yönünde büyük bir farkındalık yakaladıkları anlaşılmaktadır. Gelişen teknolojilere bağlı olarak anlam ve kapsam değişimine uğrayan terör, artık kaynak ve etkinlik noktasında yeni mecraların sağladığı olanaklar ile farklı bir noktaya ulaşmıştır. Özellikle küreselleşen terör bağlamında günümüzde İslamcı terör örgütleri bu kaynaklardan etkin bir şekilde faydalanmakta ve kaynak arayışında kendisini kitlelere tanıtmak yönünde çaba göstermektedir. Örneğin El kaide ve IŞİD gibi örgütler, sanal ortamda yürütülen faaliyetleri *elektronik cihat* olarak adlandırmakta ve böylece örgütler açısından yeni mecraların taşıdığı anlamı doğrudan ortaya koymaktadırlar. Merkezi İstihbarat Teşkilatı'na göre (CIA) IŞİD 2 milyar dolar olan tahmini servetiyle 1990'ların ortasında finansal güç açısından 8 milyar dolar ile 14 milyar dolar arasında geliri olan Filistin Kurtuluş Örgütünden düşük bir görünüş sergilemektedir. Ancak etkinlik sahası açısından FKÖ'den daha büyük bir coğrafi alana hükmeden IŞİD, finansal kaynak noktasında FKÖ'nün elde ettiği güce ulaşmasa da bu örgüt ve diğer cihadist örgütlerden çeşitli noktalarda ayrılmakta ve daha başarılı bir görünüm sunmaktadır. Diğer organizasyonlardan; askeri hüner, medya manipülasyonu, propaganda ve uluslaşma amacı noktasında ayrılan örgütün, kullandığı etkili iletişim araç ve yöntemleriyle amaçlarına hizmet ettiği anlaşılmaktadır (Napoleoni, 2015: 28). Kullandığı etkin sosyal ağlar ile El kaide gibi örgütlerden de büyük bir farklılık gösterdiği ifade edilen IŞİD'in özellikle ideolojisini temellendirdiği, giriştiği eylemleri açıkladığı, yapacakları hakkında ipuçları sunduğu dijital dergileri ayrı bir konuma oturmaktadır. Kendi ifadeleriyle İslam Devletini daha iyi ve kapsamlı biçimde tanıtmak amacıyla çıkarılmış bu yayınlar vasıtasıyla meşruluk arayışına yöneldiği anlaşılan örgütün, dini metinlerden hareketle cihadi kutsallaştırmaya çalıştığı ve bu tip eylemleri kendisiyle özdeşleştirdiği anlaşılmaktadır. Türkçe olarak yayınlanan Konstantiniyye dergisi ile Türkiye'deki Müslümanlara ulaşmaya çalışan ve cihada katılım yönünde çağrıda bulunan örgütün, öncelikli amacının meşruluk kazanmak olduğu söylenebilir. Resmi propaganda aracı olarak nitelendirilebilecek bu yayınlarda, temel propaganda tekniklerinin kullanılmış olması da profesyonel bir anlayışın benimsendiğini göstermektedir.

Dergide Kendisini peygamber soyundan gelen halifenin çatısı altında toplanmış bir devlet olarak niteleyen örgüt, halifeye biat edilerek doğru yola girilebileceğine işaret etmekte ve tüm kurumlarıyla Türkiye devletini sistem açısından reddetmektedir. Analizde dikkat çeken önemli bir diğer husus, örgütün hâkim şeriatçı söylemini temellendirmesine ilişkindir. Demokrasiyi tüm kurumlarıyla reddeden örgüt, bu sistemlerin Allah'a şirk koşmakla aynı anlama geleceğini ifade etmekte ve demokrasinin işleyişini onaylamanın büyük bir yanılğı olduğuna işaret etmektedir. Demokratik sistemlerin ve Laiklik söyleminin büyük bir aldatmaca olduğu ifade edilirken bu sistemler altında yaşamının insanı felakete sürükleyeceği algısı yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Sürekli olarak kendi sistemine işaret eden ve destek arayışında bulunurken demokrasi savunucularına ise saldırganca bir tutum takınan örgüt, İslam'ı şiddetle denk görmekte ve barışı reddetmektedir. Kısacası İŞİD, ideolojisini temellendirmek, hedeflerini ortaya koymak ve eylemlerine meşruluk sağlamak amacıyla dijital yayınlara yönelmiş ve stratejik olarak önemli gördüğü Türkiye'ye yönelik bir yayınla da amaçlarına hizmet etmeye çalışmıştır. Türkiye'deki dini kurum ve oluşumları birer kandırmacadan ibaret gören örgüt, Türk halkının yüzde doksan dokuzunu mürted ilan etmiş ve bu nedenle girişilecek mücadeleyi kendi gözünde haklı kılmaya çalışmıştır. Yayında kullanılan ifadeler ile mürtedlerin cezası ölüm olarak gösterilmiştir. Bu noktaya varmadan önce pişmanlık duyup İslam Devleti'ne yapılacak biatın her şeyi değiştireceği ima edilmiş ve gizli bir tehdit de sunulmuştur. Tağut olarak nitelendirilen Türk yöneticilere karşı birleşmenin ve ayaklanmanın elzem olduğu belirtilirken örgütün nihai olarak İstanbul'un kan dökülmeden fethedilmesine odaklandığı anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Acun, C. (2014). *Neo el-Kaide: Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD)*. Seta Perspektif, 53, 1-6.
- Aksoy, T. (2011). *Propaganda Teknikleri Nelerdir?*. Reklam ve İletişim <http://www.temelaksoy.com/propaganda-teknikleri-nelerdir/>, (Erişim: 20 Aralık 2016).
- Aydınalp, H. (2011). *İntihar Eylemleri Ekseninde Din ve Terör*, Ankara: Birleşik.
- Bektaş, A. (2000). *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Bilgesam. (2015). *Terör'ün Geldiği Yeni Boyut: İŞİD Örneği*. Bilge Adamlar Kurulu Raporu (Rapor No:67). İstanbul: Bilgesam Yayınları.
- Cengil, M., Aydın, A, R. (2014). *İŞİD (Irak Şam İslam Devleti): Psikopolitik ve Teolojik Bir Değerlendirme*, Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6, 51-63.
- Çetin, B.N. (2014). *Propaganda Olgusu ve Propagandanın Amerikanlaşması*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(2), 239-265.
- Dauber, E.C., Winkler, C.K. (2014). *Radical Visual Propaganda in the Online Environment: An Introduction*. Carol K. Winkler & Cori E. Dauber (Ed.), *Visual Propaganda and Extremism in the Online Environment* (1-30). Strategic Studies Institute and U.S. Army War College Press.
- Devran, Y. (2015). *Medya ve Terör Sorunsalı*, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 3(2), 84-95.
- Erdoğan, Ş., Deligöz, E. (2015). *Irak Şam İslam Devleti (İŞİD): Gücü ve Geleceği*, Savunma Bilimleri Dergisi, 14(1), 5-37.
- Gürler, R.T., Özdemir, Ö.B. (2014). *El Kaide'den Post-Kaide'ye Dönüşüm: İŞİD*, Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi, 1(1), 113-155.
- Hansen-Lewis, J., Shapiro, J.N. (2015). *Understanding the Daesh Economy*, Perspectives on Terrorism, 9(4), 142-155.
- Işık, T, B. (9 Temmuz 2015). *İŞİD'in 'Hollywood Stili' Propaganda Tekniği*. Erişim: 28.11.2016, <http://haber.sol.org.tr/dunya/isidin-hollywood-stili-propaganda-teknigi-122179>.
- Keskinkaya, E. (2015). *Irak ve Şam İslam Devleti'nin Yeni Medya Kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Laub, Z. (2016). *The Islamic State*, Council on Foreign Relations. <http://www.cfr.org/iraq/islamic-state/p14811>, (Erişim: 29 Ağustos 2016).
- Lister, C. (2014). *Profiling the Islamic State*, Brookings Doha Center Analysis Paper, 13, 1-52.
- Luizard, J.P. (2016). *İŞİD Tuzağı*. (Çev. Yasemin Özden Charles). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Napoleoni, L. (2015). *İslam ve Modern Cihat: İslam Devleti ve Orta Doğu'nun Yeniden Çizilmesi*, (Çev. Fulya Çeçen ve A.Faruk Çeçen). İstanbul: Altın Bilek Yayınları.
- Özerkmen, N. (2004). *Terör, Terörizm ve Radikal İslamcı Terör*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 44(2), 247-265.

- Özer, A. (2016a). *Yabancı Savaşçılar Sorunu ve Suriye Krizi*. Fatma Taşdemir (Ed.), Suriye: Çatışma ve Uluslararası Hukuk içinde (209-252). Ankara: Nobel.
- Özer, A. (2016b). *Kabuk Devlet ve İŞİD*. Fatma Taşdemir (Ed.), Suriye: Çatışma ve Uluslararası Hukuk içinde (253-277). Ankara: Nobel.
- Shabo, M.E. (2008). *Techniques of Propaganda and Persuasion*. USA: Restwick House Inc.
- The Isis Study Group (2014). *The Man Behind the ISIS Media Curtain Ahmad Abousamra*. Erişim Tarihi: 30 Ağustos 2016. <https://chainsoff.me/2014/09/16/the-man-behind-the-isis-media-curtain-ahmad-abousamra/>.
- Vikipedi: Özgür Ansiklopedi. (t.y.). *Irak ve Şam İslam Devleti*. Erişim: 25.11.2016, https://tr.wikipedia.org/wiki/Irak_ve_%C5%9Eam_%C4%B0slam_Devleti.
- Yönem, A. (2013), Şii Sünni İlişkileri Bağlamında Günümüz Selefilîği. e-makalat Mezhep Araştırmaları, 6 (2), 195-222.